

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної
програми, доцент

_____ Я. ОЛЕКСІВ

” 25 ” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових
інструментів, доцент

_____ Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

” 25 ” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

_____ М. КУШНІР

” 25 ” червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Саксофон», «Фагот», «Труба», «Валторна», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.8)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ» для профілізацій : «Флейта», «Кларнет», «Гобой», «Фагот», «Саксофон», «Труба», «Валторна», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ВАР'ЯНКО Олег Іванович – кандидат мистецтвознавства, ст. викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів, доктор
мистецтвознавства, професор
А. Я. Карпяк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками концертно-виконавської, педагогічної, дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва та методичними основами гри на духових та ударних інструментах, усім комплексом виконавсько-виразових засобів.

Основним завданням дисципліни є засвоєння питань та специфіки підготовки музикантів-духовиків на кожному етапі – від початкового (відбір учнів за професійною придатністю, виявлення музичних здібностей, тощо), до володіння всім арсеналом найскладніших виконавських прийомів у процесі вдосконалення майстерності музикантів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.**Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК14.Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

2.3 Фахові спеціалізовані компетентності

1. Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
2. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській діяльності.
3. Здатність взаємодіяти з аудиторією в процесі донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
4. Здатність до поглибленого орієнтування в нотному репертуарному матеріалі для духових та ударних інструментів, враховуючи стильові особливості та естетичні напрямки.
5. Володіння мистецтвом виразного інтонування, різноманітними засобами звукоутворення, мистецтвом фразування, артикуляцією, штрихами, динамікою з метою створення художнього образу.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

PH2. Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

PH3. Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

PH4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

PH5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

PH6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

PH7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

PH10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

PH11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

PH12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

PH13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

PH14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами									
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота	I курс	II курс	III курс	IV курс					
						Всього	у тому числі:				Семестри								
							лекційні	індивідуальні	практичні		1	2	3	4	5	6	7	8	
											Кількість тижнів в семестрі								
											15	15	15	15	15	15	15	15	
Методика викладання гри	2	1		6	180	60	60			120	2	2							

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин				
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота
				Всього	у тому числі:		
			лекційні		індивідуальні	практичні	
I		6	180	60	60		120
	1	3	90	30	30		60
	2	3	90	30	30		60

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I – II семестри

(обсяг – 60 годин групових занять та 120 годин самостійних)

Лекційні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА КУРСУ.			
1	Тема 1	Історико-теоретичні аспекти курсу.	2
2	Тема 2	Методичні школи та напрямки у вихованні музикантів-духовиків.	4
Змістовий модуль 2. ВИКОНАВСЬКИЙ АПАРАТ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА. ЙОГО СПЕЦИФІКА І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ.			
3	Тема 1	Акустичні основи і техніка звукоутворення на духових інструментах.	4
4	Тема 2	Психофізичні основи виконавського процесу на духових інструментах.	4
5	Тема 3	Методичні принципи постановки.	2
6	Тема 4	Раціональна постановка корпусу, голови, рук і ніг виконавця. Її практичне значення.	2
7	Тема 5	Функції губ при грі на різних духових інструментах. Значення техніки губного апарату та методи її розвитку.	4
8	Тема 6	Виконавське дихання, його суть, значення і методи	6

		розвитку. Фразування.	
9	Тема 7	Функції язика в процесі гри на духовому інструменті.	2
Разом			30
2 семестр			
Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ ВИРАЗОВІ ЗАСОБИ ВИКОНАВЦЯ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ.			
10	Тема 1	Звук. Формантна теорія та її відображення у сфері виконавства на духових інструментах.	2
11	Тема 2	Інтонація. Зоновий характер інтонування на духових інструментах.	2
12	Тема 3	Техніка пальців, моторика. Значення додаткової аплікатури при грі на духових інструментах.	1
13	Тема 4	Атака звуку. Поняття артикуляції та штрихів при грі на духових інструментах.	2
14	Тема 5	Техніка виконання динамічних нюансів. Поняття агогіки.	2
15	Тема 6	Приєм вібрато на духових інструментах.	1
16	Тема 7	Нетрадиційні виконавські прийоми.	2
Змістовий модуль 4. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ ГРИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ В УКРАЇНІ.			
17	Тема 1	Музичне виховання та структура навчального процесу в Україні.	2
18	Тема 2	Професійний відбір кандидатів для навчання гри на духових інструментах.	2
19	Тема 3	Особливості організації навчально-виховного процесу на початковому етапі навчання.	1
20	Тема 4	Робота з учнями на середньому та вищому етапі навчання.	1
21	Тема 5	Принципи організації самостійної роботи учнів та студентів.	2
Змістовий модуль 5. ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА.			
22	Тема 1	Розвиток музичних здібностей у процесі виховання музиканта – професіонала.	2
23	Тема 2	Робота над інструктивно-позиційним матеріалом.	1
24	Тема 3	Педагогічна література та принципи формування репертуару для учнів і студентів.	2
25	Тема 4	Праця над ансамблевою та оркестровою літературою у класі з фаху.	1
26	Тема 5	Робота над художніми творами.	2
27	Тема 6	Особливості концертного виконавства на духовому інструменті.	2
Разом			30
Всього годин			60

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА КУРСУ.			
1	Тема 1	Вивчення сучасних джерел з педагогіки та методики викладання гри на духових та ударних інструментах.	4
2	Тема 2	Перспективи теорії та практики духового виконавства України.	8
Змістовий модуль 2. ВИКОНАВСЬКИЙ АПАРАТ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА. ЙОГО СПЕЦИФІКА І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ.			
3	Тема 1	Загальні і специфічні принципи звукоутворення на духових інструментах.	8
4	Тема 2	Вчення І.Павлова про вищу нервову діяльність та роль рефлексів у формуванні виконавської діяльності духовика. Поняття іррадіації, концентрації та індукції.	8
5	Тема 3	Принципи та етапи постановки виконавського апарату музиканта-духовика.	4
6	Тема 4	Основні прийоми правильної постановки при грі на духових інструментах.	4
7	Тема 5	Поняття «базинг», його користь та недоліки. Тренування губного апарату, методи розвитку сили та рухливості губ.	8
8	Тема 6	Основні вади при постановці виконавського дихання.	12
9	Тема 7	Поняття резонаторів на духових інструментах.	4
Разом			60
2 семестр			
Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ ВИРАЗОВІ ЗАСОБИ ВИКОНАВЦЯ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ.			
10	Тема 1	Природа та специфіка звуку. Основні характеристики.	4
11	Тема 2	Основні засоби коригування інтонації на духових інструментах.	4
12	Тема 3	Психофізіологічна основа техніки пальців при грі на духових інструментах.	2
13	Тема 4	Різниця між поняттями атаки та артикуляції.	4
14	Тема 5	Особливості виконання динамічних відтінків при грі на духових.	4
15	Тема 6	Основні типи вібрато на духових інструментах.	2
16	Тема 7	Найбільш поширені нетрадиційні виконавські	4

		прийоми.	
Змістовий модуль 4. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ ГРИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ В УКРАЇНІ.			
17	Тема 1	Особливості ведення педагогічної документації.	4
18	Тема 2	Основні методи та специфіка відбору кандидатів для навчання гри на духових інструментах.	4
19	Тема 3	Методика проведення перших уроків з початківцем.	2
20	Тема 4	Роль педагога у класі з фаху. Індивідуальний підхід.	2
21	Тема 5	Організація індивідуальних занять. Виховання самостійності.	4
Змістовий модуль 5. ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА.			
22	Тема 1	Діагностика музичних здібностей та методи їх розвитку.	4
23	Тема 2	Методичні прийоми у засвоєнні інструктивного матеріалу.	2
24	Тема 3	Вимоги до вибору художнього репертуару, врахування індивідуальних особливостей студентів.	4
25	Тема 4	Методика читання нот з листа. Опанування спорідненими інструментами.	2
26	Тема 5	Загальна характеристика основних етапів роботи над художніми творами. Співвідношення емоційного та раціонального в процесі роботи над твором.	4
27	Тема 6	Особливості підготовки до концертного виступу.	4
Разом			60
Всього годин			120

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Методика викладання гри» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела з дисципліни «Методика викладання гри на духових та ударних інструментах»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та джерельна база курсу.

Тема 1.

1. Апатський В. Основи теорії та методики духового музично-виконавського мистецтва: Навчальний посібник. - К.: НМАУ ім. П.И. Чайковського, 2006. – С.370-374.

2. Апатский В. Теория и практика духового исполнительства Украины (Итоги и перспективы) // Науковий вісник НМАУ ім.П.Чайковського. Музичне виконавство. Випуск * - Книга п'ята – Київ, 2000 – С.16-24.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музикально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковського, 2006. – С.375-388.

Змістовий модуль 2. Виконавський апарат музиканта-духовика. Його специфіка і методи формування.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музикально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковського, 2006. – С. 5-30.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музикально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковського, 2006. – С. 30-38.

2. Старушенко Л.І. Анатомія та фізіологія людини.- К.: «Вища школа», 1992. – С.174-179.

Тема 3.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музикально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковського, 2006. – С. 42-52.

Тема 4.

1. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014 — С.14-21.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музикально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковського, 2006. – С. 59-82.

2. Мельник О.Ю., Косенко С.В., Гайошко О.Б. Профілактика професійних захворювань порожнини рота у музикантів–виконавців на духових інструментах. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» Рівне, 2016. С.171-176.

Тема 6.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 84-123.

2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014 — С.21-37.

Тема 7.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.195-203.

Змістовий модуль 3. Основні виразові засоби духовика.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 130-144.

2. Гишка І.С. Звук як візитна картка інструмента, основний визначник його розвитку, ролі і місця в соціально-культурній сфері різних епох (на прикладі генезису і еволюції звуку труби) // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Зб. наукових праць. Рівне : Волинські обереги, 2016. С. 65–70

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 144-168.

2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.119-134.

3. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха.- М.,1948.

4. Юрій Юцевич. Музика: словник-довідник. — Тернопіль, 2003. - 352 с.

Тема 3.

1. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.37-44.

2. Палаженко О.П. Формування художньо-виконавської техніки студентів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах.

Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. 2016. В. 8. С. 76–79.

Тема 4.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.189-209.
2. Карпьяк А. Акустичні властивості флейти і проблеми артикуляції / А. Карпьяк // Студії мистецтвознавчі. — К.: ІМФЕ НАН України, 2010. — № 1(29). — С. 57-62.
3. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах: навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.45-57.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.227-235.
2. Апатский В. О динамике на фаготе// Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.3 – М., 1971. – С.11-62.

Тема 6.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.240-256.

Тема 7.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 256-295.

Змістовий модуль 4. Організація учбового процесу гри на духових інструментах в Україні.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 362-275.
2. Круль П. Ф. Інноваційна модель сучасної професійної мистецької освіти // Науковий збірник НМАУ ім. П.І Чайковського «Музична освіта». - Виконавське музикознавство. – кн. XX.- Вип.. IV. - С. 16-19.

Тема 2.

1. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.10-14.

Тема 3.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 398-409.

2. Мельник О.Ю., Косенко С.В., Штурмак В.М., Гайошко О.Б. Професійні ризики при грі на духових інструментах в учнів спеціалізованих навчальних закладів. Вісник Прикарпатського національного університету. - 2017. - С. 67-76.

Тема 4.

1. Апатский В. Методика проведения урока в специальном музыкально-исполнительском классе // Спогади, досвід, дослідження. Збірник наукових і науковометодичних праць професорсько-викладацького колективу КССМШ ім. М.В. Лисенка та НМАУ ім. П.І. Чайковського. – Вип. 3. (2002). – Київ. С. 142-153.

2. Посвалюк В. Т. Найпоширеніші помилки та відхилення в процесі навчання і роботи музикантів-духовиків // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Зб. наук. праць. - К., 2006. - Вип.10. - С. 284 - 290.

3. Круль П.Ф. Процес професійного становлення студента-митця// Збірник наукових праць УЦКД, Київ: 2008. – С.49-53.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 409-421.

2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.68-72.

Змістовий модуль 5. Виконавська діяльність музиканта-духовика.

Тема 1.

1. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.134-144.

2. Пастушок Т. Метроритміка як основний елемент навчання майбутніх музикантів / Т. Пастушок // Нова педагогічна думка. - 2018. - № 4. - С. 163-166.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 349-362.

2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.44-61.

Тема 3.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 300-302.

Тема 4.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 349-362.
2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.170-184.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 300-332.
2. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах : навчальний посібник / Гладких А. В. — Вінниця: Нова Книга, 2014. — С.64-68.

Тема 6.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие. - К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.332-349.
2. Василевич М. О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття : матер. II Міжнарод. наук.-практ. конф., 14—15 квіт. 2016 р.. с. 508-519.

Допоміжні джерела з дисципліни «Методика викладання гри на духових та ударних інструментах»

1. Апатський В.М. Імпровізація в сучасному духовому виконавстві. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України. 2007. В. 2. С. 13–15.
2. Апатський В.М. Камерний ансамбль та виховання оркестрового музиканта // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2005. – Вип. 6. – С.143 -152.
3. Апатский В.Н. О виртуозности в духовом музыкально-исполнительском искусстве // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2002. – Вип. 3. – С. 126-141.
4. Апатский В. О некоторых новациях в современном духовом исполнительстве // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2003. – Вип. 4. – С. 6 -18.

5. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – 432 с.
6. Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ ст.: В 2-х томах. Харків: ФО-П. Сілічева, 2013. 356 с.
7. Вакалюк П. В. Еволюція чи революція: кілька критичних міркувань щодо новітніх систем підготовки виконавця на духових інструментах. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство вип.2(11). Київ, 2018. С.112-116.
8. Ван Цзізі Методичні аспекти функціонування дихальної системи музиканта-духовика під час гри на духових інструментах / Цзізі Ван // Нова педагогічна думка. - 2018. - № 4. - С. 142-144.
9. Гишка І.С. Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. мистец. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / Ігор Гишка, Олег Горман. - Л. : Акад. сухопут. військ, 2013. - 108 с. : рис. - Бібліогр.: с. 87-104.
10. Гишка І.С. Формування амбушура трубача (традиції та базинг): дослідження. – Львів: ЗУКЦ, 2002. – 136 с.
11. Горовой С. Г. Технология и искусство игры на тромбоне. — Донецк, 1998. — 220 с.
12. Карпьяк А. Акустичні властивості флейти і проблеми артикуляції / А. Карпьяк // Студії мистецтвознавчі. — К.: ІМФЕ НАН України, 2010. — № 1(29). — С. 57-62.
13. Катрич О.Т. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) / О. Катрич. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 100 с.
14. Круль П. Ф. Інноваційна модель сучасної професійної мистецької освіти // Науковий збірник НМАУ ім. П.І Чайковського «Музична освіта». - Виконавське музикознавство. – кн. XX.- Вип.. IV. - С. 16-19.
15. Круль П.Ф. Процес професійного становлення студента-митця // Збірник наукових праць УЦКД, Київ: 2008. – С.49-53.Кобец И. Система домашних занятий трубача. К.: Музична Україна, 1965. – 60 с.
16. Марценюк Г. П. Виконавське дихання та проблеми його постановки при грі на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2018. - № 2(2). - С. 531-536.
17. Марценюк Г. М. Методика оволодіння мистецтвом гри на тромбоні: навч.-метод. посіб. — К. : ДП «Інформайїно-аналітичне агентство», 2007. — 351 с.
18. Марценюк Г. П. Нетрадиційні та сучасні прийоми виконання у практиці гри на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2017. - № 12. - С. 193-199.
19. Марценюк Г. П. Проблеми формування раціональної постановки мундштука та амбушура при грі на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2018. - № 2(1). - С. 142-148.

20. Марценюк Г. П. Психолого-педагогічні аспекти підготовки музикантів-інструменталістів до творчої діяльності / Г. П. Марценюк // Мистецтвознавчі записки. - 2017. - Вип. 32. - С. 294-303.
21. Мельник О.Ю., Косенко С.В., Музиченко Н.І., Гайошко О.Б. Застосування гігієнічно-профілактичного комплексу в учнів, що навчаються гри на духових інструментах, для нормалізації фізіологічних процесів порожнини рота. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Рівне, 2018. С.156-162.
22. Палаженко О. П. Методика формування чистоти інтонації у процесі навчання підлітків гри на духовних інструментах / О. П. Палаженко // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Психологія і педагогіка. - 2011. - Вип. 17. - С. 277-281.
23. Палаженко О. П. Педагогічні рекомендації щодо пристосування дихальної системи до умов гри на духових інструментах / О. П. Палаженко // Педагогіка вищої та середньої школи. - 2012. - Вип. 36. - С. 263-267.
24. Палаженко О. П. Психофізіологічні основи формування музично-виконавської діяльності учнів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах [Електронний ресурс] / О. П. Палаженко // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. - 2015. - № 1. - С. 104-106.
25. Пастушок Т.В. Виконавське дихання музикантів-духовиків, як основа культури гри в оркестрових колективах сьогодення / Т.В.Пастушок // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя : зб. наук. пр. - Рівне, 2019. - Вип. 11. - С. 119-121.
26. Посвалюк В.Т. Некоторые вопросы психологической подготовки в исполнительской деятельности трубача // Всеукраинский брасс-бюллетень. – К., 2001. – № 7. – С. 2 – 6.
27. Посвалюк В. Т. Проблема верхнього регістру у виконавській практиці трубача // Мистецтвознавчі записки. - К., 2006. - Вип. 10. - С. 3 - 11.
28. Словник іноземних музичних термінів та виразів. [Ред.-упор. В.В. Павленко]. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 384 с.
29. Юрій Юцевич. Музика: словник-довідник. — Тернопіль, 2003. — 352 с.
30. Старушенко Л.І. Анатомія та фізіологія людини.- К.: «Вища школа», 1992. – С.174-179.

ІСПИТОВІ БІЛЕТИ

БІЛЕТ №1

1. Методичні школи та напрямки у вихованні музикантів-духовиків.
2. Особливості концертного виконавства на духовому інструменті.

БІЛЕТ №2

1. Акустичні основи звукоутворення і техніка звукоутворення на духових інструментах.

2. Робота над художніми творами.

БІЛЕТ №3

1. Психофізичні основи виконавського процесу на духових інструментах.
2. Праця над ансамблевою та оркестровою літературою у класі з фаху.

БІЛЕТ №4

1. Методичні принципи постановки.
2. Педагогічна література та принципи формування репертуару для учнів і студентів.

БІЛЕТ №5

1. Раціональна постановка корпусу, голови, рук і ніг виконавця. Її практичне значення.
2. Робота над інструктивно-позиційним матеріалом.

БІЛЕТ №6

1. Функції губ при грі на різних духових інструментах. Значення техніки губного апарату та методи її розвитку.
2. Розвиток музичних здібностей у процесі виховання музиканта – професіонала.

БІЛЕТ №7

1. Виконавське дихання, його суть, значення і методи розвитку. Фразування.
2. Принципи організації самостійної роботи учнів та студентів.

БІЛЕТ №8

1. Функції язика в процесі гри на духовому інструменті.
2. Робота з учнями на середньому та вищому етапі навчання.

БІЛЕТ №9

1. Звук. Формантна теорія та її відображення у сфері виконавства на духових інструментах.
2. Особливості організації навчально-виховного процесу на початковому етапі навчання.

БІЛЕТ №10

1. Інтонція. Зоновий характер інтонування на духових інструментах.
2. Професійний відбір кандидатів для навчання гри на духових інструментах.

БІЛЕТ №11

1. Техніка пальців, моторика. Значення додаткової аплікатури при грі на духових інструментах.
2. Музичне виховання та структура навчального процесу в Україні.

БІЛЕТ №12

1. Атака звуку. Поняття артикуляції та штрихів при грі на духових інструментах.
2. Нетрадиційні виконавські прийоми.

БІЛЕТ №13

1. Особливості відтворення динамічних відтінків на духових та ударних інструментах.
2. Вимоги до вибору художнього репертуару, врахування індивідуальних особливостей студентів.

БІЛЕТ №14

1. Прийом вібрато на духових інструментах.
2. Загальна характеристика основних етапів роботи над художніми творами. Співвідношення емоційного та раціонального в процесі роботи над твором.